İSTANBUL SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI
CHAMBER OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF ISTANBUL

İstanbul. 11.11.2026
Sayı: E-67301636-899.0102-

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

Konu: Tekdüzen Hesap Planına ve Genel Muhasebe İlkelerine Aykırılıklar bulgusu ile düzenlenen Özel Usulsüzlük Cezaları

Son dönemde Odamıza ulaşan çok sayıda başvuruda, kurumlar vergisi beyannameleri ve ekindeki mali tablolarda görülen eksi bakiyeler, hesap sınıflandırmaları ve tablolar arası farklılıklar nedeniyle vergi dairelerince mükelleflerden açıklama veya düzeltme beyannamesi istendiği bildirilmektedir. Üyelerimiz ayrıca, bazı dosyalarda açıklama yapılmasına veya düzeltme beyannamesi verilmesine rağmen, Tekdüzen Hesap Planı ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslara aykırılık gerekçesiyle özel usulsüzlük cezası kesildiğini Odamıza iletmektedir.

Odamıza iletilen başvurulardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

1. **Hazır Değerler grubunun eksi bakiye vermesi.** Bir mükellefe gönderilen yazıda, kurumlar vergisi beyannamesi ekindeki bilançoda Hazır Değerler grubunun 2021 yılında 2023 yılında ise eksi bakiye verdiği belirtilerek düzeltme veya açıklama istenmiştir. Aktif düzenleyici nitelikteki **103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-)** hesabının alacak bakiyesi, Hazır Değerler grubu toplamını eksiye çevirebilmektedir. Özellikle ileri tarihli çeklerin dönem sonunda **321 Borç Senetleri** hesabında gösterilmesinin gerekip gerekmediği, çeklerin niteliği ve dayanak belgeleri üzerinden değerlendirilmelidir.
2. **Özel Maliyetler hesabında bir kuruşluk ters bakiye.** Bir başvuruda, Özel Maliyetler hesabı tutarının **1.095,57** TL, buna ilişkin birikmiş amortisman tutarının **1.095,58 TL** olduğu, bu sebeple beyannamede net aktif değerin **bir kuruş ters bakiye** verdiği bildirilmiştir. Yıllar itibariyle yarım kuruşların bir kuruşa tamamlanması nedeniyle oluşabilecek bu bir kuruşluk farkın eleştiri konusu yapılması cezanın ölçülülük ilkesi ile bağdaşmamaktadır.
3. **Tasfiye dönemi kârının tasfiye sonu bilançosunda yer almaması.** Tasfiye dönemi kârının gelir tablosunda gösterildiği, stopaj yapılarak ortaklara dağıtıldığı ve tasfiyenin tamamlandığı bir olayda, kârın tasfiye sonu bilançosunda yer almaması nedeniyle ceza uygulanmasının gündeme geldiği bildirilmiştir. Bu farkın değerlendirilmesinde kâr dağıtımına, stopaja ve tasfiyenin kapanışına ilişkin kayıtların birlikte incelenmesi gerekmektedir.
4. **Gelir tablosu ile bilanço arasındaki net kâr farkı.** Bir başvuruda, dönem net kârının gelir tablosunda **693.617,58 TL**, bilançoda ise **693.217,58 TL** olarak gösterilmesi nedeniyle **400 TL** fark oluştuğu bildirilmiştir. Bu fark vergi matrahının aşındırılmasına sebebiyet vermediği gibi artırıcı etkisi olduğu ortadadır. Farkın kaynağının ve vergi matrahına etkisinin yasal kayıtlar ile beyanname üzerinden değerlendirilmesi gerekmektedir. Beyannamelerdeki Kanunen Kabul Edilmeyen Gider kalemlerinin de incelenmesini gerektirir.

Mali tabloların doğru ve tutarlı düzenlenmesi mesleki sorumluluğumuzun bir parçasıdır. Bu sorumluluk çerçevesinde, beyannamede görülen bir farkın kaynağı, dayanak belgeleri ve vergisel sonucu birlikte değerlendirilmelidir. Vergi matrahını ve ödenecek vergiyi etkilemediği kayıt ve belgelerle ortaya konulan, düzeltilebilir sunum ve sınıflandırma farklılıklarında doğrudan ceza yoluna gidilmesi, mükellefler açısından ağır mali sonuçlar doğurmakta ve meslek mensuplarının iş yükünü artırmaktadır.

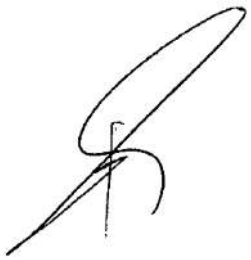
Odamıza iletilen başvurulardan, vergi matrahını etkilemeyen farklılıkların İdarenin talebi üzerine ilgili muhasebe kayıtlarında ve beyannamelerde düzeltilmesine rağmen, Tekdüzen Hesap Planı ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslara aykırılık gerekçesiyle mükellefler adına özel usulsüzlük cezası kesildiği anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede, Gelir İdaresi Başkanlığı nezdinde gerekli girişimlerde bulunularak aşağıdaki hususların değerlendirilmesini talep ediyoruz.

1. Beyanname ve eklerindeki eksi bakiye veya tablolar arası farklara ilişkin elektronik kontrollerin, ceza değerlendirmesinden önce **somut fiilin, aykırılık oluşturduğu değerlendirilen kuralın ve işlemin dayanaklarının** belirlenmesine imkân verecek şekilde yürütülmesi.
2. Yuvarlama ve veri aktarımı farklılıkları, aktifi düzenleyici hesapların bakiyeleri ve tasfiye sonu mali tabloları gibi durumlar için ülke genelinde uygulama birliğini sağlayacak açıklamaların yapılması.
3. Vergi matrahına ve ödenecek vergiye etkisi bulunmadığı kayıt ve belgelerle ortaya konulan sunum ve sınıflandırma farklılıklarında **öncelikle açıklama ve gerektiğinde düzeltme imkânı tanınması**, ceza uygulamasının somut olayın özellikleri gözetilerek değerlendirilmesi.
4. Benzer gerekçelerle daha önce tesis edilen ceza işlemlerinin, yasal imkânlar çerçevesinde yeniden değerlendirilmesi ve ihtiyaç duyulması hâlinde, **353'üncü maddenin 6'ncı bendi bakımından fiilin niteliği ve ağırlığıyla orantılı bir uygulama** sağlanması için mevzuat değişikliği önerisi geliştirilmesi.

Konunun Birliğinizce değerlendirilerek Gelir İdaresi Başkanlığı nezdinde gerekli girişimlerde bulunulmasını ve gelişmeler hakkında Odamıza bilgi verilmesini arz ederiz.

Saygılarımızla,

Erol Demirel
Başkan